

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 "
 Pe o lună . 2 "
 Nrul de Duminecă
 Pe un an . 4 Cor.
 : Pentru România și :
 America . . 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și **ADMINISTRAȚIA** :
 Deák Ferenc-utca 20.
 —
INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se ina-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Naționalism ieften.

Entuziastul medic din Viena, dl Lazar Popovici a săvârșit un lucru foarte cuminte prezintând acum la un moment potrivit în lumina faptelor și nu a vorbelor sacrificiile ce aducem pentru cultura noastră națională.

El ni-a dat material abundent de gândit tuturor, cari adesea ne frământăm mintea cu făurirea de planuri mărețe, de ținte mari, înșelați de iluzia ce ni-o dă naționalismul sgomotos pe care-l vedem afirmându-se în jurul nostru.

Iar realitatea? Să vedem ce constata ieri dl Popovici?

Nici 2 părți din 10 a claselor noastre culte nu iau parte în nici o formă la munca »Astrei« singura și suprema noastră instituție pentru nevoile culturale ale neamului.

Adecă invers opt părți din zece a oame- nilor noștri culți nu contribuiesc cu nici un ban la scopurile noastre culturale.

Intre aceștia, ni-se arăta, că este și un episcop. Nu merită cruțarea să-i trecem numele sub tăcere. Știți cine e? Ioan Szabó episcopul gr. cat. din Gherla.

Cum se repartizează acum procentul de contribuție după clasele noastre sociale?

Din 2500—3000 de protopresbiteri și preoți abea 600 sunt membrii »Astrei«. Un procent foarte rușinos pentru clerul nostru, căci îl socotim pe dânsul chemat în rândul întâiu să meargă în fruntea celor ce jertfesc pentru scopuri culturale. Infim de tot și

nu mai puțin rușinos este numărul învățătorilor, cari știu să se eschiveze pentru motive de sărăcie dela cea mai minimală jertfă ce li-s'ar cere.

Advocații — cari sunt la vre-o 250—300 — întrunesc numărul de 208 și dintre aceștia 153 sunt numai membri ordinari, deși — observă foarte corect dl Popovici, — ar putea și ar trebui să fie fondatori sau pe viață. Totuși suntem datori să constatăm, că relativ sunt cei mai bine reprezentați între membrii »Astrei«.

Căci dacă îi punem de pildă în comparație cu directorii de bancă, cu cari după starea socială îi putem pune, balanța iese foarte mult în favorul lor. Dintre 100—150 directori de bancă sunt adecă numai 19 înși membrii la Astra. Aceasta este proporția cu care participă plutocrația românească la mijloacele culturii românești. Ușor de închipuit spiritul ce domnește la bănci, dându-ne seama de acesta care îi străbate pe conducătorii lor. Ne confirmă aceasta și proporția de 100 la 7—800 a funcționarilor, care încă este rușinos de neînsemnată. Băncile însăș sunt numai 50 trecute pe lista membrilor.

Acestea sunt cele trei mari clase sociale din cari se recrutează mai ales așa numiții conducători cari trăind din popor, beneficiind de situații morale și materiale în mijlocul lui ar fi obligați în rândul întâi la sacrificiile cele mai mari posibile pe cari le cer interesele supreme ale unui popor asuprit, care nu vrea să peară. Cu celelalte, a medicilor, funcționarilor privați și de stat,

comercianților, industriașilor stăm tot așa ori poate chiar mai rău.

Dar poate, dăm prea mult pentru alte scopuri obștești, ni se sleiește toată capacitatea de sacrificiu în alte direcții încât pentru trebuințele culturale să nu ne ajungă, ori lipsește în general entuziasmul, interesul pentru cauzele publice naționale. Multe pot fi, fără îndoială cauzele, aceasta din urmă însă, lipsă de sentiment național ar fi o nedreptate să i-se atribue acestei generații. Interesul pentru afacerile publice nu este numai neslăbit, ci mai potențat ca oricând. Nici odată nu s'a agitat mai mult în societatea românească chestii publice românești ca acum. Naționaliști sunt azi toți și cine s'ar lăsa în privința aceasta întrecut de celalalt?

Plumânii, gura largă, și îndrăsneala fiind naționalismul azi la preț, unde mai găsești român naționalist mai ales când acesta se exercită între noi, inter dominium cum s'ar zice. Un exemplu. Care român, a fost așa de rău român să nu critice vreodată în modul cel mai necruțător, punem cazul, pe deputați, căci acesta este un naționalism acum la modă, nemulțămiiți cu ei că nu aduc sacrificii destule. În trecut, și se cerea în cazuri de acestea să-ți dovedești prin sacrificiile tale mai mari dreptul la o astfel de critică, din pricina asta însă era și mai mic numărul naționaliștilor de care, tocmai d'aceia spunem, că nu ne putem plânge azi. Căci trist stăm numai întrun înțeles: dacă îi căutăm calificația sacrificiului, naționalismului nostru. O, atunci ca și cercu-

FOIȚA TRIBUNEI.

Veneția-nordică—Stockholm.

De Dr. C. Pavel.

Göta-Karal, Iulie 1908.

Sosind la Stockholm după un drum de 12 ore cu acceleratul dela Trelleborg, am tras la hotelul Belfrages, 8. Wasagaton. E ceasul 8 trecut. Străzile tixite de lume ce undulează în sus și în jos. Funcționarii grăbesc prin alee ce se întind cu atâta farmec pe țărnișii lacului Mälär.

Elita societății e dusă în călătorii de vară sau face excursiuni de studiu în părțile și ținuturile de miază-noapte — încă necunoscute — ale Scandinaviei.

Situația orașului e pitorească. Unde valurile sfioase ale lacului Mälär după o bună luptă cu mulțimea de insule ce li-se împotrivesc, se împreună cu marea ostică, (Ostsee), acolo ca un rod al păcii, — a răsărit prin veacul al XII-lea mândra Veneție a nordului, Stockholm-ul, capitala Svediei și până în anii din urmă, scaunul întregii Scandinavii.

Stockholmul azi numără 320,000 locuitori și se alcătuieste din trei părți.

1. *Staden*, centrul și partea cea mai veche a orașului pe insulele: Helgeandsholmen și Riddarsholmen. Aici e palatul regesc Sveriges Riksdag (parlamentul), biserica curții regesti, biserica sfântului Nicolae, sau Biserica cea Mare Storkyrka, statua lui Gustaf Adolf și alui Gustaf Vasos, bursa, palatul cavalerilor ordinului Serafim, primăria, panteonul și banca națională.

2. *Norrholm*, în partea nordică pe insulele Blasöholmen, Skeppsholmen și Kastellholmen. Clădire nouă, cu multe așezăminte culturale, cum sunt: opera, academia de știință, muzeul național, muzeul geologie, muzeul științelor naturale, politehnicul, biblioteca statului, teatrul dramatic, național, teatrul de curte, parcul numit „Kungsträdgården“, (grădina regească) o mulțime de statui de regi de pe vremuri și palatul moștenitorului de tron.

3. *Söderholm* pe insula Langholmen. Din edificiile publice sunt de amintit: academia marină, teatrul-Södra biserica Sf. Ecaterine, Moscbaeke, și statuia lui Bernandotte.

A doua zi — după sosire — dimineața ne-am dus la *Elevator*. Un turn de fier — un fel de Eiffel al Stockhomului — clădit pe coasta insulei Riddarholmen din Staden, având o înălțime de 97 m. Din vârful turnului ne câștigăm o icoană generală asupra întinderii orașului și plecăm prin piața de pește la Kungsträdgården. Pentru 10 ore treci și cu vaporul. Parcul acesta e fala Stockholmului. E bine îngrijit, curat și răcoros, căi netede șerpue-c printre lungi straturi de flori și copăcei iar pe la margini bătrânii brazi stau straje ca vântul dinspre mare să nu aibă putere asupra acestei minunate alcătuirii de mâna ome-nească.

În gura parcului ne întimpină statua lui Carol al XII-lea. E un simplu general, cu o privire grăitoare arată cu mâna dreaptă spre Finlanda. M'am mirat cum nu-i pus călare, el care când soarta țării îl chemă, — după tradiție poporală — în restimp de 12 zile a luat lumea în galop din Constantinopol până în Svedia.

La vre-o 40 de pași se înalță statua lui Carol al XII-lea, pe un pedestal de porfir, iar regele arată cu o mână spre ancora dela poalele monumentului.

Urmează împărății gândirei omenesti cărora — de sigur — lumea mai mult le datorește, de cât marilor vărsători de sânge și zdrobitori de culturi. — E statua lui Berzelius, marele chimist. Apropiindu-te de aceasta statuă un fôrare (Cicerone) vorbăreț — cum sunt toți — îți povestește întâmplarea cu un străin, care ieșind din cafeneaua cu acelaș nume din apropierea parcului, pe gânduri întrebând cum se poate că aici în Svedia se ridică statui și pentru cafenele. Străinul probabil a făcut numai o ironică aluzie la mulțimea de statui — mici și mari — ce se întâlnesc mai în tot colțul. La o parte a parcului se înalță statua lui John Eriksson, inventatorul mai multor mașini și al monitoarelor de războiu.

Voind să isprăvim cu monumentele de pietate și recunoștință, din cari se reoglindește în chipul cel mai grăitor gradul de cultură și vrednicia de-a trăi a unui popor, am grăbit în cetate, să vedem statuile marilor regi naționali și figuri din istoria universală: Gustaf Adolf și Gustav Wasos. — Statuia lui Gustav Adolf e așezată în fața palatului regal, înaintea bisericii Sf. Nicolae. Figura marțială, răspunde ideei ce poate să o aibă un bun cunoscător al lui Gustaf Adolf și al vremurilor și frământărilor năstrușnice prin cari a trecut acest nealinat Domn. Pe talpa monumentului inscripție în limba svedeză: „Regelui Gustav Adolf, marelui dătător de legi, birnitor și urzitor de pace. Cetățenii orașului Stockholm, 1790“.

rile pe o suprafață de apă, se facă tot mai înguste și reduse cercurile naționalismului adevărat, cuprinzând din ce în ce pe mai puțini și între aceștia credem că cei din urmă ar fi tot deputații criticați de naționalismul iefthen de azi.

O adevărată eră a naționalismului *ieften* este aceasta, în contra căreia avem datoria să ne ridicăm cu toată hotărârea. Să introducem un control social, dirijat, cum spune foarte exact dl Popovici, — direct la persoane. Să nu mai suferim, ca în societate, în public, trecerea să o aibă guralivul, și îngustul, dela care nu poți scoate o para pentru scopuri obștești, dimpotrivă să fie din societate cel ce nu-și rescumpără îndatoririle față de ea prin sacrificii reale, nu prin gura mare. Tipurile acestea ce s'au generalizat între noi trebuiesc stărpite prin toate mijloacele, căci exemplul lor contagios este propriu de a face mari ravagii în sufletele generației viitoare pe care nu în chipul acesta o vom putea prepara pentru marea chemare a viitorului.

Goana împotriva școalelor românești din comitatul Aradului. În ședința de ieri a comisiunii administrative a comitatului nostru, revizorul școlar a raportat asupra situației școalelor confesionale. Dl revizor propune mai multe măsuri pentru punerea în aplicare a legii Apponyi. Comisiunea a hotărât că până la 1 Oct. a. c. toate școalele primare sunt datoare să puie de-asupra înscricției românești înscricția ungurească pe frontispiciul școlii. Școalele cari nu vor fi următoare, vor fi globite cu amendă până la 500 coroane.

Sfătuim toate parohiile românești să nu puie nici un fel de înscricție pe școalele lor, căci legea nu obligă școalele să puie înscricții, ci cere înscricția ungurească *nu-mai când să pune și în altă limbă.*

Comisiunea invită pe toți suprefecții să oprească dela școală pe învățătorii lipsiți

de diplomă. Sunt zece învățători ortodoxi de acest fel și unul reformat.

În privința școlii din *Hontșor*, episcopia ortodoxă din Arad a raportat comisiunii că parochia nu poate face reparațiile și instalațiile necesare la școala ortodoxă de-acolo fiind prea săracă. Comisiunea cere episcopiei să ordone *închiderea școlii.*

Pe cât știm ieste și alt motiv afară de sărăcie, care îndeamnă pe sătenii din *Hontșor* să nu cheltuiască. Oamenii nu mai sunt dispuși să jertfească pentru o școală care slujește un spirit *străin de al poporului.* Ei vor cere ca statul să le ridice școală, dar nu vor încetă de-a cere ca în școala aceasta să se predea toate obiectele în limba românească.

Intrezărim într'un viitor nu prea depărtat acelaș rezultat final pentru toate școalele noastre. Ele vor fi predate statului și atunci va începe lupta adevărată pentru vechiul nostru deziderat național *școale din visteria statului cu limbă de predare românească.*

Primul ministru în Viena. Dnul Wekerle a sosit ieri venind dela Ischl, la Viena, unde a avut mai multe conferințe cu ministrul de externe Ahrenthal. Seara dnul Wekerle s'a înapoiat la Budapesta.

Raportul general

al Comitetului Central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« către adunarea generală, convocată în Șimleu, la 7 și 8 August n. 1908.

(Urmare).

Secțiunile științifice-literare. Despre activitatea secțiunilor științifice-literare se găesc amănunte, parte în raportul d-lui secretar literar, parte în rapoartele secțiunilor către ședința plenară, ținută la 1/14 și 2/15 Iulie a. c., anexate la procesul verbal al acestei ședințe. La acest loc relevăm numai momentele mai însemnate din activitatea secțiunilor: S'a întregit secția școlară, alegându-se membru ordinar d-l Dr. I. Borcia, și s'a primit dimisia d-lui Iuliu Marțian, membru corespondent în secțiunea istorică, și a d-lui Dr. I. Olariu, membru ordinar în secția școlară. S'a

Vis-à-vis cu palatul regal dar mai la vale pe Riddarhusstorget se înalță statuia lui Gustav Wasos. Impresia: un cavalier norman îmbrăcat în fier cu o pălărie mare în cap în pălărie o peană și mai mare și cu un nas puternic à la Cyrano de Bergerac. Nimic din ceea ce ar simboliza figura istorică alui Wasos, urzitorul culturii și al rostului istoric al Scandinaviei, care ca Domn a scris cele dintâi pagini mărețe în istoria neamului și a țării sale.

În zilele următoare am vizitat așezămintele culturale. În palatul regal abia am putut intra în timpul acesta de-oarece se fac mari pregătiri pentru primirea președintelui Fallieres. Cine știe ce gând îl abate pe aici? Vor fi știind — de sigur — nemții și ziarele germane.

Palatul e zidit pe un platou de stânci de granit. Ca arhitectură stăpânește toată partea de către răsărit a orașului.

Aranjat la fel, impune mai ales cu mulțimea de gobelinuri, cu aranjamentul simplu din apartamentele fostului Oskar al II, și cu trofeele de vânatoare ale lui Gustav al V, regele de azi. — O deosebită atragere simțim față de palatul parlamentului, Sveriges Riksdag, zidit în anii 1895 până la 1904. Seamănă mult cu palatul justiției din Budapesta. În sala de sfat a miniștrilor între altele ni-s'a spus că aici în viața constituțională a Svediei, numai trei înși poartă titlul de excelență: președintele consiliului, ministrul afacerilor străine și mareșalul curții regeste. — Fapt ce exclude, orice lingușire bizantină și abtirea americană după titluri și după ranguri, ca la noi — cari suntem bântuiți de boala aceasta.

Să ne întorcem însă față dela istoria prezentului — la trecut. Intrăm în panteonul național. Pe vremuri a fost biserica călugărilor franciscani. Azi se numește Riddarholmskyrka. Intrând vezi un lung șir de steaguri de biruință, pe pereți înscricții cu preamărirea marilor generali și bărbați de stat, pajurile cavalerilor ordinului Serafim, iar în capătul de către altar sunt îngropați în sarcofaguri lucrate de mâni iscusite, regii din Casa națională. Pe jos calci pe mari și grele lespezi de piatră, ce arată lăcașul de odihnă veșnică a acelor ce au făcut istoria neamului și au murit pentru țară.

Aici sunt îngropați câțiva regi din casa Bernandotte și toți cei din Casa națională, afară de Gustav Wasas, ale cărui oseminte zac în biserica mitropoliei din Upsala, și Carol al IX care își doarme somnul de veci în orașelul Strengnäs.

Sierul lui Oscar al II stă încă expus într'un despărțământ separat al bisericii, acoperit de coroane și flori, până i-se pregătește mausoleul.

În zilele următoare am cercetat așezămintele culturale: muzeele și galeriile naționale.

Muzeul național clădit în stil renaissance e unul dintre cele mai mari și bogate agonisiri naționale de această natură din Europa. Colecție de vase și instrumente de piatră și metal desgroplate din pământul Scandinaviei vorbesc de o cultură națională veche cu mii de ani înainte de Hristos iar articolele de lux de aur și argint, încercările de artă, din veacurile V—X te pun în u-mire. Vezi și te convingi că cultura *Europei* nu începe numai cu cultura popoarelor clasice,

decis publicarea din partea »Asociațiunii« a unei colecții de 114 descănțețe din Bănat, culese de d-l Enea Hodoș; s'a decis a se scoate revista »Transilvania« cu material științific-literar de patru sau șaseori la an cu colaborarea secțiunilor; d-i Dr. Ioan Rațiu a terminat lucrarea »Viața și activitatea lui Al. Papiu-Ilarian«; d-nii Silvestru Moldovan și N. Togan au terminat lucrarea: »Dicționarul numirilor de localități cu populațiune română de pe teritoriul statului ungar«, care va apărea încă în cursul acestui an; s'a făcut un premiu de 100 cor. pentru cel mai bun Abeccdar pentru analfabeți; secția școlară va publica, în »Biblioteca populară« mai multe broșuri pentru tineret; s'a recomandat comitetului central angajarea unui agronom, care să țină prelegeri în despărțămintele »Asociațiunii«; fiecare secție a promis că va pregăti câte o prelegere populară cu diapozitive. Dintre lucrările mai mari, cu cari se ocupă secțiile, amintim: adunarea nomenclaturii populare referitoare la car, plug și răboiul de țesut. Premiul »Adreiu Murășianu« nu s'a împărțit.

Din cele înșirate, Onorata adunare generală se poate convinge că secțiile științifice-literare ale »Asociațiunii« desfășură o activitate destul de îmbucurătoare.

Secțiunea școlară, din încredințarea comitetului central, s'a ocupat și cu deciziunea adunării generale din anul trecut de a studia mijloacele prin cari s'ar putea ajuta școalele populare. Secțiunea raportează că »Asociațiunea«, nedispunând de mijloacele materiale necesare, nu poate veni materialicește în ajutorul școalelor, dar, prin organele sale, va îndemna poporul la și mai mari jertfe pentru susținerea școalelor confesionale.

Publicațiunile »Asociațiunii«. În cursul anului trecut Biblioteca populară a »Asociațiunii« s'a înmulțit cu Nr. 27, Comuna »Viitorul« de Romul Simu și cu Nr. 28, Povestiri de Ioan Pop-Reteganul, cu o prefață de Octavian Goga. Acestei »Bibliotecii populare«, în viitor, i-se va da un caracter periodic lunar și se va împărți gratuit bibliotecilor din despărțăminte și membrilor ajutători ai »Asociațiunii«. S'a decis să se publice, între altele, următoarele broșuri:

1. Cum să trăim, sfaturi igienice, de N. Dobrescu.
2. Scrisori către țărani, de T. Simtion.
3. O seamă de cuvinte, o colecție de articole pentru țărani, de Octavian Goga.
4. Balade populare alese, cu o introducere.
5. Povești alese, (din Crengă, Ispirescu etc.) cu introducere asupra șezătorii la noi.
6. Din vechii poeți, o antologie din Mumuleanu, Cârlova, Conachi, Văcărescu și Alexandrescu, cu o introducere.

ci sus în nordul Europei până la munți de ghiață mai trăește încă un neam, care poate să privească la un trecut, la o muncă culturală de sute de ani încă înainte de Hristos. Noi nu o cunoaștem, pentru că cercetând după izvoarele civilizației și ale culturii, ne-am oprit la greci și romani, iar în evul mediu în Italia.

Bine e inzestrată și secția monumentelor eline și romane, precum și ceea a săpăturilor eghiptene, asiriene și babilonice, deși în privința aceasta, în ceea ce privește arheologia clasică nu se poate asemăna cu colecția: Schliemann a muzeului etnografic din Berlin, ori cu bogăția secțiilor arhiologiei clasice din Luvru. Egiptologia și asiriologia — sunt bine reprezentate. Popor mic și îndepărtat a trebuit să cheltuiască sute de mii pentru câștigarea și transportarea unui stâlp, unei mumii, unei fatiade din Asiatică ori Eghiptet. — Numai atunci se poate aprecia dacă se vede secția orientală din vechiul și neasămănatul *British-Museum* din Londra, care merge în fruntea arheologiei orientale.

În galeria națională diferitele școli italiene sunt aranjate în ordine cronologică, sală după sală, având fiecare școală câțiva din cei mai buni reprezentanți, asemenea și sălile: spaniolă, germană, franceză și olandeză. — În fine urmează școala națională. Mari și renumiți maestrii ca: Tiziano Vecellio — portretul poetului Areosto — Allegri Corregio — familie sfântă — Fra Angelico — magii — Antonello da Mosseno — Sf. Ieronim — Michelangelo Buonarrotti — Madona — cu Fiul Sfânt și Ioan Botezătorul — Carlo Crivelli — Bunăvestirea — Boticelli — Nașterea Mântuitorului —

7. Din scrierile lui Anton Pann, cu o introducere și cu lămuriri biografice.

8. Costache Negruzzi, Scrieri alese, cu o introducere și cu lămuriri biografice.

9. Cântece de haiducie, cu o introducere, descriindu-se împrejurările istorice în cari s'au născut.

10. dascăli noștri, biografia și activitatea mai multor dascăli ardeleni.

11. Teatru pentru popor, din Alexandri, Negruzzi etc., cu o introducere.

12. Texte vechi, din cronici și biblii, cu o introducere.

13. Manual de literatură română.

Pe lângă acestea broșuri secțiile: științifică, istorică, școlară și economică, vor contribui și ele cu câte broșuri vor putea pregăti în cursul anului.

Nădăduim că aceste publicațiuni sunt menite să dea un nou avânt activității despărțimentelor pentru răspândirea culturii la sate.

La acest loc trebuie să pomenim că publicațiunea »Asociațiunii«, »Țara Noastră«, cu sfârșitul anului 1907 a fost sistată, din cauze independente de voința comitetului central. Date despre soarta acestei reviste se pot găsi în raportul secretarului literar către ședința plenară a secțiunilor științifice literare.

Credem că broșurile mai sus înșirate vor putea înlocui, măcar în parte, lipsa acestei foi populare. (Va urma).

Campania pentru votul universal.

Deputatul Vasile Lucaciu în cercul Beiușului.

Comitetul partidului național din Beiuș lansează un apel călduros către toți românii din cercul Beiuș; chemându-i la adunările de popor pe cari le va ține în mai multe comune ale cercului său electoral. Părintele Lucaciu își va da seamă în fața alegătorilor săi de activitatea sa și a clubului național în cameră.

În ziua de Marți 11 August la orele 11 a. m. Dsa va sosi la Beiuș cu trenul dela Orădia-mare însoțit fiind de deputații dr. Teodor Mihali și dr. Stefan Petroviciu și dacă se va putea și de deputații dr. Iuliu Maniu și dr. Ioan Suciu.

Adunările de popor se vor ține după programa următoare:

În 11 August la 12 ore în Beiuș.

În 12 August dimineața la 9 ore în Cărățele și după aceea la Budureasa pentru comunele aparținătoare acestor notariate.

În 14 August dimineața la 9 ore în B. Lazuri pentru comunele aparținătoare acestuia notariat, — după aceea la Didișeni și după amiază la Lunca pentru comunele aparținătoare acestui notariat.

În 15 August Sâmbătă dimineața la 10 ore în Vașcău.

În 16 August Duminecă dimineața la 9 ore în Poiana și după aceea la Crișcior.

În 17 August, Luni în Câmpenii-de-jos pentru comunele de pe valea Băiții și jur, — după aceea la Rieni pentru comunele din împrejurime.

În 18 August, Marți dimineața la 9 ore în Buntești pentru comunele aparținătoare acestui notariat, — și după aceea la Gurani pentru comunele aparținătoare notariatului Petroasa și Dumbrăveni.

În 19 August, Mercuri dimineața la 9 ore în Meziad și de aici la Căbești.

Dorim ca frații români din cercul Bihorului să dovedească aceeași însuflețire și același devotament pentru cauza națională ca anul trecut când au uimit țara întreagă cu puterea sentimentului lor național.

Deputatul Vasile Damian la Brad.

În tipografia noastră se tipărește și un apel al comitetului organizator din Brad către alegătorii cercului electoral de Baia de Criș pentru a se întruni la o mare adunare de popor în Brad în piața de bucate pe ziua de 19 August n. la orele 11 $\frac{1}{2}$ înainte de amiază cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării, constituirea și exprimarea omăgiului față de Majestatea Sa Împăratul și Regele nostru.

2. Darea de seamă a deputatului nostru.

3. Propunerea de-a se exprima încredere deputatului.

4. Debatere asupra situației politice.

studia. Tot aici se păstrează și cel mai mare me-teor cunoscut până acum.

Cea mai nouă clădire publică culturală e »Nordiska Muzeum«, muzeul etnografic din suburbia Norrmalm. E zidit în stil național de prin veacul al XVI și a fost deschis în anul trecut. E o clădire mare, impunătoare și originală. Scară principală de marmoră albă duce într-o galerie ce se întinde dealungul muzeului, iar sus cerimea stăpânește cele trei etaje ale palatului. În galeria aceasta sunt expuse trofeele de învingere, arme, tunuri, uniforme soldaților de pe vremuri, și trăsurile în cari mergeau regi la încoronare, iar de sus, din etajul I și al II-lea atârnă steaguri vechi de războaie, ciuruite de gloanțe și sdrențuite de greutatea vremurilor ce le apasă.

Am stat sferturi de ceas întregi pe gânduri. Ce idee! Ce lecții bune și luminoase de istorie națională! Ce poate simți un tânăr de liceu aici în umbra acestor amintiri grăitoare de vremuri mari, de glorie, de vitejie și de atâtea jertfe pentru țara și neamul său.

În sălile din preajma galeriei sunt expuse lucruri și scule de gospodărie, de industrie și artă națională, așa cum aceste s'au dezvoltat și desăvârșit treptat din veac în veac până în suta a XX-a.

5. Propunerea de-a se prezenta prin deputatul cercului o adresă către Camera deputaților pentru înarticulară cât mai grabnică în lege a votului universal, egal, fără ori-ce restricțiuni.

6. Încheierea adunării.

Dorim ca harnicii zărăndeni să facă o noare tradiției de naționalism înflăcărat al acestor ținuturi și să ia parte în număr impunător la această adunare.

NB. Este de dorit ca toate apelurile și convocările de acest fel să fie tipărite la tipografia românești în deosebire de frații din Beiuș cari au tipărit-o la jidanul Süssmann.

Serbările dela Șimleu.

— Dela trimisul nostru special. —

Șimleu, 5 August.

Oaspeții sosiți cu trenul de noapte încap bine în doua birje. Stradele Șimleului pustii. De asupra orașului răsar îngrămădite într'un chip bizar culmile întunecate ale »Măgurei«. În centru pe la colțuri de strade grupuri răzlețe. Vorbesc unguerește și ne privesc curioși la lumina felinarelor — în fuga birjei. Se înșira una după alta câteva edificii mai închegate. Palatul comitatens, edificiul »Silvaniei«. De-astânga biserica românească, stăpânește partea de miazăzi a orașului. Stradele urcă și coboară întruna, înșirându-se neregulate pe prăvălișul dela picioarele Măgurei. Îți amintesc Sighișoara, Măgura — Brașovul.

Sosiți la locuințele destinate le găsim închise. Batem zădarnic pe la porțile otețelor, toate odăile pline și parte arvunite. În »cafeneaua centrală« sunet de vioare și cântece. Suprefectul ungar, își petrece cu cântece românești. Taraful de lăutari din loc își arată măiestria vestitului lăutar din Sibiu, Brașoveanu. La masă vre-o câțiva fruntași onorabili. La insistența lor simpaticul lăutar din Sibiu frapează cu câteva romanțe și doine publicul răslețit pe la mese. Cântă frumos. Va cânta la banchet, după teatru și la petrecere. Taraful complet, 16 persoane. Alături de Ghiuț din Abrud Brașovanul e cel mai simpatic lăutar al nostru. Cu sfârșitul sărbătorilor din Șimleu va merge să concerteze la Arad.

La orele 2 după miezul nopții Șimleul e cu desăvârșire pustiu. Nimic nu tradează evenimentele de mâine. Numai pașii unui redactor stănesc pacea nopții. Cutreeră stradele într'un doară, alungat din culcușul său improvizat, de niște

Cutrierând aceasta sumedenie de isprăvuri, o deosebită atențiune mi-au atras răvășelele familiilor, culese din toate ținuturile Scandinaviei. În aceste răvașe încreștă și încreștează până azi fiecare familie pe membrii săi de când se pomeneste și întâmplările mai mari din țară și din acel ținut. Aceste răvașe lucrute cu multă măiestrie, — late de o palmă și lungi de un metru — se păstrează în sânul familiei din neam în neam. Fapt pe cât de instructiv pe atât și de interesant, pe care îl găsim și la greci. Și ei aveau un fel de răvașe de aceste, dar creștăturile le făceau preoții și se păstrau în tainița bisericei. Din aceste răvașe au scos mai târziu așa numiți logografoi multe și însemnate date istorice și astfel au făcut ca pe urma lor să poată pași cu vreme Herodatos și în urmă Thukydidies.

În ziua din urmă m'am dus în djurgarden ce se întinde pe o coastă în partea nord-vestică a Stockholmului. Aici e grădina zoologică, afară de aceasta o mulțime de pavilioane pentru expoziții și de industrie și a vieții dela țară. Poate nicăiri în lume nu se dă atâta atențiune poporului dela țară ca în Svedia. Prin oraș prin muzee, prin parcuri pas de pas întâlnești cete de săteni în frunte cu luminătorii satului, cari le explică și îi luminează despre ceace au ei și formează avuția și cinstea lor națională pentru

Sebasteano Luciani — Invierea lui Lazar — Guido Reni — Susana — Raffaello Sansio — Sf. Catarina de Alexandria — Raffaello — »Madonna degli Ansdei« — Canaletto — Venezia — Ribera — Sf. Paul sihastrul — Rembrandt — Rembrandt's Köckin și femeia adulteră, Rubens — judecata lui Paris — Murillo — Sf. Ioan Rot. și mielușelul — Velosquet — Venus și Cupido — Lenbach — Susana — Charles Le Brun — Henri IV. — D'Herthois s. c. l. stau asemenea de geniile naționale cari emulează cu cei dintâi prin valoarea concepțiilor și execuția artistică a acestora.

Amintesc numai câțiva dintre cei mai mari cum sunt: Forsberg, Cederström, Hagber, Börjeson, (Oscar II) Byström, Eriksson, Nyström, Hellquist s. c. l.

Muzeul pentru științele naturale în ceace privește fauna nordică a Europei e unicul în felul său. Savanți din mari centre de cultură vin și studiază aici colecție de animale, mai ales cea de repetiile de prin cele mai îndepărtate perioade ale pământului. Exemplare ca: Chinus meto, lytechinus, variegotus, cvechinus cloroticus, boletia pileolus et heseroga, strongylocentrus tuberculatus, palacopneustes, linopneustes longispinus, plagro-notus pectoralis, numai în acest muzeu se pot

Cel dintâi atelier de pietre monumentale srauzat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa măstru de monumente și pietre de omnităr.

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de marmoră negazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 23.

Căminaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatok.

parșive ființe parazitare. În sfârșit, aproape de zori, un măiestru, român verde (dar cinstit, și de cinste, l-a găzduit după cuvîntă.

— 6 August.

Dimineața zilei întâi.

În preseară au plecat vre-o șasă trăsuri la Cizir, comuna designată pentru primirea comitetului central. În Șimleu, pe strade, pretutindeni, multă circulație de lume. Seminarisții din Gherla cutreeră, grupuri, orașul. Organizatorii festivităților, sculați din zori, alegă grăbiți să sfârșească cu lucrările de pregătire. Nu se știe încă, fiind prea de dimineață, câți și cine a sosit. S'au anunțat peste 300.

În drum spre Cizir.

Profit de ocazie și primesc vesel ofertul d-lui dr. Emil Lazar de-a mă duce în trăsura până la Cizir, unde la orele 11 și jum. va fi întâmpinat cu avânt comitetul central. Calea până la Cizir 30 km. O șosea din cele mai bune din țară șerpuește ca o fășie albă prin cotiturile romanticei văi Crasna. În fund spre Sud-Est încremenește lanțul catena munților Meseșu. Spre mează noapte grupul țugnat al culmilor Măguri. Valea e dintre cele mai fertile ținuturi ale Sălajului. Satele frumoase. Îți amintesc curățenia satelor săsești de pe la Miercurea. Poporațiunea învrăstată, români și unguri. Portul de asemenea învrăstă. Mai mult unguerec, dar cusătura și puii cămeșilor sunt curat motive românești. Trecem în șir prin comunele Pereceni, Vârșolț, Crasna, Boian până la Cizir. Fețele în prevalență tipuri românești. Românii pe-alocurea se află în situație materială mai fericită decât ungurii.

La Cizir.

La capul satului o poartă de triumf, împodobită cu frunze. De-asupra inscripția obișnuită „Bine-ai venit!”. Alături de drumul țării, în nemijlocia apropiere a locului de primire, e grădina umbroasă a învățătorului în pensiuine dl Nichita Lisca. În grădină mese întinse, pe seama oaspeților. Răsare dintr'un grup de cărturari figura de patriarh a vicarului Alimpiu Barbolovici, șeful secției Șimleu. Din comitet, exmiși pentru primire, mai sunt de față d-nii dr. Victor Deleu și dr. Emil Pop. Suita vicarului o formează preoții din satele împrejurimii: d-nii Grațian Fronta, A. Munteanu, Ioan Budișan, Orian, Pompeiu Podina, Stefan Sabo, Simeon Barbolovici, Emil Ostate, Alexandru Sima, Emil Pop, Emil Deac, N. Muste și Teodor Vaida. Învățătorii încă sunt de față în număr frumos: d-nii Nichita Lisca, (gazda), Maier, Vasilie Oltean (preș. învă-

care aduc jertfe de brațe și bani. — În pavilionul din mijlocul parcului, zilnic se arată străinilor serii întregi de jocuri naționale. Între orele 6—7, 12 părechii de tineri în diferite porturi dela țară vin la pavilion în frunte cu muzicanții lor dela sate, și se încinge hora. Dansul e plin de figuri voinicești, iar muzica, uneori, când fierbe și clocotește, seamănă mult cu a noastră.

De aici plecând am făcut o vizită în colibile celor din Grönlanda și din părțile cele mai de sus ale Scandinaviei.

Niște fapte mici osoase în față cu piele gălbuiă îți fac impresia de niște milogi. Toți lucrează. Obiecte făcute de mâinile lor se vând în pavilioanele din parc. — Intrând la ei, încep cu românească. Stau și se uită lung la mine cu niște ochi mari înholbați. La sfatul conducătorului — și de probă — fac unuia semn să-mi scrie ceva în carnet. Imi ia creinul din mână și cu un fel de indignare — cum să poate să mă îndoiesc de știința lui — se iscălește repede și legibil. — L'am cinstit cu 25 ore.

Vremea însă trece. E seară și mâne trebuie să plec la Upsala. După o petrecere de o săptămână, ne luăm adio dela Stockholm, ne-am luat rămas bun dela *Fladbröd* (pâne națională din ovăș și orz în formă de pască) dela *Lunch* dela *Junch*, dela *Wichy-Watten*, *öl* (un fel de bere) *fisk* (peste) dela *Fru* (doamnă) dela *Fröcken* (domnișoară) și dela *Förare* (conducător).

O zi am petrecut la *Upsala* și de acolo reîntorcându-ne din portul Riddarsholm o luăm spre marea nordică prin minunea veacului al XIX: Göta-Kanal.

țătorilor), Ilie Ghidea, Ion Teglaș, Ion Șimon, Iuliu Epure, Aug. Oltean, Em. Filip și Em. Epure. Sosiți mai târziu d-nii dr. Valer Muste, medic și N. Păsulă, inv. din Marghita-Mare (cottage Toronto). Apoi vre-o 150 țărani și țărance, în port de sărbătoare.

Primirea comitetului central.

Orele 11 și jum. a. m. În fund pe drumul de țară răsar una câte una trăsurile așteptate. Organizatorii își dau silința să așeze poporul în șir de marginea drumului lângă poarta de triumf. Un uncheaș se codește de teama că-l „vor pune la porție”, dar pe fețele tutarilor e imprimată o emoție adâncă. Trăsurile au fost în calea comitetului și a oaspeților până la gara din Ciucea. Rând pe rând coboară în fața comitetului de primire d-nii: Andreiu Bărsean, v.-preș. Asociațiunii, Oct. C. Tăslăuanu secretar adm., Partenie Cosma directorul „Albinei”, Ioan Vătășan funcționar de bancă la „Albina”, Romul Simu inv. pens Sibiu, I. F. Negruțiu profesor Blaj. În afară de delegații comitetului central au mai sosit: D-na P. Cosma Sibiu, d-na O. C. Tăslăuanu (A. O. Maior), d-na Căciulă Huedin, d-șoara Virginia Podoabă Cluj, d-șoarele Leményi Sibiu, d-șoara Veturia Negruțiu Blaj, d-șoara Cornelia Pop, Fildu-de-sus, apoi d-nii dr. N. Șerban deputat dietal Făgăraș, dr. Izidor Pop adv. Lugoj, dr. Morar adv. Ibașfalău, Căciulă com. Huedin, Petru Suciă coresp. „Unirii” și Ioan Nemeș candidat de avocat Huedin.

A salutată cu mult avânt comitetul întâi părintele Orian din Cizir. A răspuns frumos și demn dl A. Bărseanu, mulțumind pentru căldura cu cari sunt întâmpinați și lămurind ținta venirii comitetului. Vorbește apoi cu în elan de patriarhală însuflețire părintele vicar Alimpiu Barbolovici. Răsare în sfârșit pe neașteptate la mijloc un țaran frumos și cu priviri scânteitoare de inteligență. A vorbit în simplitatea graiului său atât de indiosător despre cei 150 mii de frați ai săi din partea locului, cari așteaptă mântuirea din întunec, încât a stors lacrimi. Dl Bărseanu a răspuns emoționat. Țaranul se cheamă Boca și e din Cujir. Dorim mulți asemenea lui neamului nostru.

Oaspeții au fost poțitiți apoi cu toții la prânz în grădina dlui Nichita Lisca, învățător în pensiuine.

Prânzul s'a dat pe cheltuiala comitetului din Șimleu. Au vorbit și aici d-nii A. Bărseanu, pentru gazda casii și Al. Barboloviciu pentru damele prezente. Gazda casii a răspuns în numele său și al soției sale

În drum spre Șimleu.

La orele 3 după amiază s'a pornit șirul de trăsuri către Șimleu. Căldură și praf. Poposind pentru adăparea cailor în comuna Vârșolț, o fetișcană oacheșă mă întrebă:

- Vin și din România domni?
- Vin dragă.
- Și toți să duc la bal în Șimleu.
- Toți.
- Mare bal!

Ochii ei o nemărginită admirație. Sosim la Șimleu seara la orele 5.

În Șimleu.

Sosesc oaspeții cu dl Zaharie Bărseanu cu dna, dr. I. Maniu, F. Hossu Longin, dna Elena Fr. Hossu Longin, d-șoara Tiberia Bărcianu (Orăștie). Pregătirile se urmează cu nervositate. Se promite o reușită splendidă. — De seară la 8 masă de cunoștință.

— 7 August.

Seara de cunoștință.

Seara la orele 8 mesele din spațiosul „pavilion” sunt înghesuite deja. Am numărat vre-o 320 persoane. A însemna numele tuturor e imposibil. Comitetul organizator își va da silința, după încheierea festivităților, să alcătuiască tabloul complet al afluenței de lume. Remarc după posibilitate prezența d-lor: A. Bărseanu, Partenie Cosma, I. F. Negruțiu, George Pop de Băsești, Al. Barbolovici, deputatul dr. N. Șerban, protopopul Domide din Bistrița, dr. L. Leményi, Z. Bărsan cu d-na Olimpia, Aurel P. Bănuțiu, Andrei Cosma, dir. „Silvaniei”, dr. Cor. Meseșan, adv. Șimleu, dr. Victor Deleu, adv. Șimleu, Ioan Lazar, preș. comitetului organizator, Calmuschi, artist dram. București, dr. Fr. H. Longin, adv. Deva, dr. C.

Popescu, protopop Deva, dr. V. Moste, medic, Ioan Muste notar, Gavril Muste și N. Muste, preoți, dr. V. Nilvan, adv. Șomcuta, Ion Montani, red. la „Tribuna”, Petru Suciă, coresp. „Unirei”, dr. Emil Pop, Șimleu, dr. Dionisie Stoica, red. „Gaz. de Duminecă”, Rom. Simu, funcț. de bancă Sibiu, dr. A. Juga, dr. I. C. Juga, coresp. „Drapelului”, etc. etc. Protopopi, preoți, dascăli și alți mireni veniți din toate ținuturile românești, mai ales din părțile de Nord ale Ardealului. Studențimea universitară e bine reprezentată.

În întregime mesele prezintă un tablou cu mari proporții, împistritat pitoresc de pălăriile și toaletele damelor.

Cunoștințele păține se vor fi încheiate ca de obicei cu asemenea prilejuri. S'au ținut următoarele toaste: Ioan P. Lazar, proprietarul „Gazetei de Duminecă” în numele comitetului organizator (vom da aceasta înflăcărată vorbire mai târziu J. F. Negruțiu pentru Sălăgeni, vicarul Barbolovici pentru „Astra” și Const. Lucaciu (fratele deputatului) pentru G. Pop de Băsești și Alimp. Barbolovici.

Animația la culme. A cântat taraful Brașoveanu, numai românește.

Ziua a doua.

Târg de săptămână bine cercetat de poporul de prin împrejurime. Vremea continuă a fi senină. Peste întreg orașul se revărsă un murmur de sărbătoare. Pe trotuar numai vorbă românească. Curentul duce spre biserica gr. catolică. Aici se celebrează cu multă solemnitate slujba duneziască de către părintele vicar Alimp. Barbolovici asistat de mai mulți preoți.

Cântă corul clericilor din Gherla. Biserica țixită de lume. Țăranii de față în număr frumos.

Adunarea generală.

Sedința I.

Se ține în biserică. Incepe la orele 11. La masă prezidează d-nii: A. Bărseanu, P. Cosma, O. C. Tăslăuanu, dr. L. Leményi, I. Vătășan, A. Barbolovici, G. Pop de Băsești și dr. Dionisie Stoica. În biserică peste 400 persoane, în prevalență cărturari. Dintre deputați: dr. I. Maniu și dr. N. Șerban. Notez fugitiv pe d-nii: Em. Ungurean Timișoara, dr. I. Pop Lugoj, Domide Bistrița, Andreiu Cosma, dr. Fr. H. Longin, dr. C. Popescu, etc. etc. Afluență din toate ținuturile românești. În prevalență protopopi, preoți, învățători. Vremea fiind măsurată cu scumpătate, nu pot continua însemnările de nume. Damele de față în număr frumos.

La masa presei corespondenții ziarelor „Gazeta Trans.” (S. Dan), „Drapelul” (dr. I. C. Juga), „Lupta” (I. Tolciu), „Gazeta de Duminecă” (Dr. D. Stoica) și trimită „Tribunei”, „Unirea” (P. Suciă). În public se furișează neobservat „individul” Timbus, stud. univ., corespondentul „Ungariei”.

Incepe programul adunării.

Punctul 1. V.-președintele „Astrii” dl A. Bărseanu rostește de deschidere un avântat discurs, stărnind emoții adânci. E via aclamat. Directorul despărțământului Șimleu, dl Alimp. Barbolovici vorbește pentru ținta Asociațiunii. Dl Augustin Vicaș, protopopul Hădiugului vorbește în numele Reuniunii femeilor române din Sălaj și a reuniunii femeilor din Hunedoara, reprezentată prin prezidenta ei d-na Elena H. Longin din Deva. Dl Vasile Oltean, inv. penz., vorbește în numele reuniunii învățătorilor din Sălaj.

Tuturora le răspunde amăsurat dl A. Bărseanu.

Dl dr. D. Stoica prezintă cartea scrisă de d-sa și dl I. P. Lazar „Monografia Sălajului în semn de omagiu din prilejul adunării generale. Președintele o primește cu mulțumire.

Punct 2. Inscrierea delegaților prezenți. Sunt de față numai delegații despărțământelor: Beiuș, Blaj, Brașov, Cluj, Deva, Făgăraș, Hațeg, Hălmaș, Lugoj, Năsăud, Orade, Sătmar-Ugocea, Sibiu și Timișoara.

Punct 3. Raportul general al comitetului central. Nu se citește, socotindu-se știut din ziare. Se împart exemplare din Anale.

Punct 4. Alegerile comisiilor pentru a.) examinarea raportului general, b.) censurarea socoșilor anului 1907 și a proiectului de buget pe 1909 și c.) înscrierea de membrii noi. Pentru a.) se aleg d-nii: Dr. Izidor Pop, Dr. Cor. Meseșanu, dr. C. Popescu, Em. Ungurean și Trif; pentru

b.) C. Căciulă, Dr. Francisc H. Longin, Titu Hațeg și Dr. Nyilvan; pentru c.) prot. Vicaș, Dr. C. Șteer, Marchiș și Dr. V. Deleu

Punct 5. Prezentarea eventualelor propuneri. D-nul Nicolae Fabian din Beiuș a trimis în scris o propunere referitor la școala de adulți a Asociațiunii. D-nul Lazar Popovici din Viena a trimis de asemenea în scris o propunere referitor la popularizarea Asociațiunii. Se va discuta asupra lor mai târziu.

Punct 6. Conferința dlui O. C. Tăslăuanu, secretarul adm. al »Astrei«, despre prozatorii literaturii mai noi. O citește de pe amvon, împerejurare care stărnește rezon. Tratează în special scrierile dlor Sadoveanu, S. Aldea și Agârbiceanu. Un moldovan, un muntean și un ardelean. Conferința e aranjată destul de potrivit și Place.

Sedința s'a încheiat la ora 1.

Banchetul.

398 persoane. Pavilionul e iarăș plin. 124 țărani și țărance. Cântă frumos taraful Brașovean. Se rostesc următoarele toaste: A. *Bârseanu*, pentru M. Sa regele. Se cântă »Gotterhalte«. Toți ascultă sculați în picioare, numai dl Bôloni Bălint șeful poliției locale și adjotantul său Varga Kálmán, talmaciu, rămân șezând. Ei reprezintă, vezi doamne, statul și implicit pe M. Sa. — Dl *George Pop de Băsești* vorbește pentru comitetul central. Dl Alimpu Barbolovici pentru președintele și vicepreședintele »Asociațiunii«. Dl Em. Ungureanu pentru primărie și comitetul aranjator. Laudă pe dl Barbolovici și pe dl Cosma directorul »Silvaniei« uită însă de laudele ce se conveniau bravului președinte al comitetului organizator dl I. P. Lazar. — Profesorul I. F. *Negruțiu*, vorbește pentru I. Șt. Șuluțiu președintele »Astrei«, care n'a putut să vină. *Un țaran*, vorbește îndrăzneț și cu vervă pentru »Astra«. Place mult.

D-nul dr. N. Șerban spune c'a trăit tot unguurii, că »ungurii umblă călare, românii pe jos, că frații unguri sunt oameni faini. Inchină paharul pentru «frații unguri». A stărnit mult haz, dar domnul ablegat a intenționat să vorbească serios. Mai vorbește dr. Cassiu Maniu. Ascultă puțini.

Presa streină e reprezentată prin dl Pap János, coresp. pentru »Budapesti Hirlap«, »Pester Lloyd« și »Nagyvárad« Timbuș... Dar voi reveni amănunțit, când îmi voi scrie impresiile după sfârșitul sărbătorii r.

Conferință economică.

La orele 4 p. m. dnul Romul Simu membru în secțiunea economică a Asociațiunii, ține o instructivă conferință economică în biserică. Poporul a rămas dumirit asupra multor chestiuni din traiul său.

Expoziția etnografică.

S'a deschis fără solemnități după amiază la 4. O bogăție de țesături, a căror apreclare și descriere reclamă un articol special. Voi revenii

NOUȚĂȚI.

ARAD, 8 August n. 1908.

— **Știri personale.** P. S. Sa episcopul Ioan I. Papp și P. C. Sa archimandritul Augustin Hamsea, au plecat la Budapesta.

— **O puternică rupere de nori s'a abătut azi după prânz între orele 5 și jumătate și 6 jum. asupra orașului nostru.** Ploaia torențială a fost însoțită de o vijelie care a făcut multe pagube, rupând geamuri și chiar coperișuri.

— **Catastrofa balonului Zeppelin.** Marele interes pentru catastrofa încercată de contele Zeppelin să caracterizează și prin următoare telegramă adresată de cancelarul german Bülow contelui Zeppelin:

In clipa asta primesc știrea nenorocirii ce v'a lovit. Cine își pune viața în slujba unei idei, nu poate fi descurajat. Experiențele culese

la această nenorocire vă vor apropia de fîntă. Voi sprijini ca și până acuma din toate puterile munca D-voastră.

Regele Württembergului a vizitat pe Zeppelin în Friedrichshafen și a convorbit cu el peste o jumătate de oră cerându-i explicații asupra catastrofei și încurajându-l.

Poporul german dă pilde minunate de abnegație și de interes pentru afacerile publice. Am anunțat ieri că s'au adunat în timp de 24 de ore aproape 2 milioane. De atunci colectele urmează. Societatea aeronauților germani a strâns singură peste o sută de mii de mărci.

În Dresda un necunoscut a dăruit 30,000 de mărci. Toate ziarele au deschis colecte. Primarul Berlinului Dr. Reicke s'a oferit să înființeze un birou central pentru colecte.

Printre amănuntele asupra catastrofei să comunică și acela că contele Zeppelin a scăpat numai din întâmplare de catastrofă. El să culcase într-o cabină ce-și construise pe partea de jos a nacelei fiind obosit de ovațiunile lumii. Mai târziu să pomeni și ieși pentru a trimite soției sale o telegramă. Plecase numai câteva minute înainte de catastrofă și dacă ar mai fi zăbovit ar fi căzut cu siguranță pradă nenorocirii.

În treacăt să svonește că arderea balonului nu ar fi fost cauzată printr-o întâmplare ci ar fi *opere unor mâini nelegiuite*. Știrea asta trebuie primită însă cu rezervă.

Încercările contelui Zeppelin vor fi reluate foarte curând. Contele are la dispoziție încă un balon cu care va începe peste două luni experimentele.

Noul balon construit după tipul celui distrus să va reconstrui în timp foarte scurt și să crede că în Noembrie va fi gata.

— **Rectificare.** În mulțumita publică, ce s'a adus din partea direcțiunii Asociațiunii culturale din Arad pentru diferite dăruii făcute pe seama acelei Asociațiunii dintr-o regretabilă neînțelegere s'a zis, că Mult O. D. vicecolonel ces. și reg, Silviu de Herbay din Arad ar fi dăruit pe sama Asociațiunii 100 coroane. Faptul e însă, că acea sumă a fost dăruită din partea Mult Stimatei Domnișoare *Valeria Popp*, ceea ce prin aceasta se rectifică. Arad, 26 Iulie (8 August) 1908. Vasilie Goldiș.

— **Studentii români din Săliște,** — serie »Țara Noastră« — de sub prezidenția domnului Onisifor Ghibu, au dat o frumoasă serbare Dumineca trecută, pe locul numit »Netedul«.

Întregul după prânz, flacăii și fetele au jucat frumoasele jocuri naționale; seara, tineretul a pornit cântând, spre sal, s'a oprit manifestând câțva timp în fața casei dlui I. Lupaș — plecat cu o zi înainte în temniță — și s'a adunat apoi într'una din sălile școlii, unde studenții au cînat, într-o simpatică dispoziție tinerească.

După 9 ceasuri seara, au început să sosească invitații, la jocul din sala cea mare a școlii; și pe când tinerii se desfătau în acordurile muzicii, cei mai în vârstă, într-o încăpere alăturată, cu ploștile de vin înainte, ascultau spiritualele glume ale dlui Lăpădat, directorul școlii, frumosul glas al baritonului Popa și declamațiile talentatului absolvent al conservatorului din București, dl N. Băilă.

— **Alegere de învățător.** La Cacova a fost ales de învățător la școala primă a ort. rom. Dionisie Lința, fiul vrednicului învă. Traian Lința de acolo, care se bucură de mare stimă în valea Carașului.

— **Canonie.** Maria Precupu și Alexandru Coșiocariu teolog absolut anunță cununia lor, ce se va celebra luni în 10 August st. n. a. c. la 3 ore p. m. în Biserica gr. cat. din Corbu. Corbu. luna lui Iulie 1908.

— **Candidatul de preoție Pavel Bogoevici** își va serba cununia cu dșoara Maria Șandru mâne, Duminecă la 9 August c. în Borlovenii-vechi. Multe felicitări!

— **Fundațiunea doamnei Vanderbilt-Széchényl.** Contesa Gladys Vanderbilt soția contelui Széchényl a făcut o fundațiune de 3,000.000 cor. pentru tuberculoși Statul va mai adaoga 1,000.000 de cor. Încât sanatoriul Elisabeta fondat pentru tuberculoși va sporti cu o avere de patru milioane.

Umorul în serviciul poliției. Din Praga se anunță că revista umoristică franceză »Assiette au Beurre« va scoate după inițiativa comitetului de presă al partidului socialist ceh un număr special dedicat cu totul minorităților cehești și asupra slovacilor din Ungaria. Desemnu ille vor fi făcute de cei dintâi caricaturiști francezi și cehi iar textul va ieși din peana deputaților cehi Soukup și Hudec. Numărul acesta va apare pe cheltuiala partidului socialist ceh și în limba cehească.

— **Un prinț inventator.** Prințul Henrich al Prusiei, un frate al împăratului Wilhelm a inventat un aparat pentru curățitul roților de automobil de noroiul și praful ce se așează pe ele.

— **Fondul de teatru în Oravița.** »Progresul« scrie: Fiindcă cea mai mare parte a oaspeților, cari vor lua parte la adunarea generală din 29—30 August c. a Societății fondului de teatru român vor fi încvartirați în case private, este neapărat de lipsă a se anunța din vreme bună toți participanții în scris (la Inst. »Oraviciana«), ca să li-se poată comunica unde au să tragă în cortel. Cei neangajați nu pot reflecta la cortele.

— **Necrolog.** Primim următorul anunț funebrel: Direcțiunea institutului de credit și economii »Sebeșana« societate pe acții din Sebeșul-Săseșc anunță cu într stare moartea membrului în comitetul de subraveghiare a institutului I s i d o r Blaga preot gr.-or. în Lancrem. Odihnească în pace!

— **Antonio di Rudini.** Fostul ministru președinte al Italiei Antonio di Rudini a decedat ieri din viață în vîrstă de 69 de ani. Rudini a fost de două ori ministru-președinte și supt a doua preșidenție a sa e avut Italia nenorocitul război cu Abisinia prin care a pierdut colonia Eritrea.

— **Tulburarea unei petreceri românești.** În Băița s'a dat în 18 Iulie o petrecere românească. Câțiva unguri au venit și ei la jocul românesc, dar cum s'au băgat în sală, au și întrebat că jucase-va și »csárdásul«? Și aflându-se că nu se va jucă, — au eșt demonsfrativ din sală! Au trimis însă vorbă prin dl medic dr. Moldovan, că de joacă și csárdás, iară vin. Dl Moldovan a zis aranjatorului dl N. Popica să le facă dară acest hatâr, și dl Popica s'a învoit. Ungurii au revenit, să joace, în ciuda Românilor, csárdás la petrecerea lor. Dar dacă Românii li-au permis, ei nu voiau să mai sfârșească csárdás-ul. Un cleric român a făcut semn țiganilor să înceteze, subjuțele ungur certat însă pe tinerul român pentru asta. Atunci s'au indignat cu drept cuvânt preoții N. Pop (Ormindea) teologul Ioachim Marcu și alții, și au pretins încetarea csárdás-ului!

De aci s'a făcut scandal. S'au aruncat vorbe urâte. Ungurii, după ce prin asta au tulburat și stricat petrecerea s'au depărtat iară, — ba fac și urmăriri judecătorești contra Românilor cari au cutezat a do i ca petrecerea lor să fie curat românească!

Greșala începe acolo că au fost invitați și ungurii la petrecere, a doua că s'a dat muzicii a cântă csárdás. („Libertatea“).

— **Pedepsirea spionului.** Într'un mod îngrozitor a fost pedepsit dăunazi un muncitor rus din Tula care spionă pe camarazii săi revoluționari. Spionul eră bannit de mult că este pus direct în serviciul poliției secrete al cărei agent este. Dăunazi petrecându-și cu mai mulți muncitori într'o crășmă pe la miezul nopții unul dintre ei strigă: »Asta-i spionul!« Muncitorii năvăliră asupra lui și cercetându-l găsiră asupra lui un certificat de agent secret al poliției și mai multe notițe în carnet. Trădătorul spion fu legat și dus în atelierul unei fabrici. Acolo muncitorii îl puseră supt un uriaș ciocan de fier greu de mai multe sute de chilogram și l-au strivit făcând să cază ciocanul peste el.

— **Focuri uriașe în Columbia.** Niciodată poate nu s'a auzit de focuri atât de uriașe ca acele din Columbia-britică despre care am dat și noi unele știri: Teritorii mari de zecimi de kilometri au fost pustiite cu desevărsire și un șir întreg de orașe și sale anume: Hosler, Olsen, Sparwood, Michelwith, Kostenay Valla Fernice și altele au fost distruse. Sunt peste 10,000 de oameni lipsiți de adăpost și numărul victimelor trece de 500. Focul a luat naștere în pădurile seculare ale acelor locuri. Pagubele întrec suma de 120 de milioane de franci. Catastrofa a fost mai grozavă în orașul Fernie, care a fost atât de repede încunjurat de flăcări încât peste 70 de persoane nu au găsit nici măcar timpul necesar de a se refugia și au fost mistuiți de flăcări.

Valul uriaș de flăcări curge cu o înțeață necrezută și un funcționar de tren rămas în urmă abea a putut scăpa pe o vagonetă mânăta cu mâinile sale și totuși a sosit cu hainele arse pe corp și aproape mort.

Un grup de 25 de bărbați viteji au încercat să mântuie orașul dar zadarnic. Ei au trebuit să o ia la fugă. Totuși nu au scăpat vre-o 20 din ei, cinci căzând pradă flăcărilor.

— **Săpunul Schicht cu marca cerbului** să răpândește repede peste suprafețe mari și deci curată curând și bine fără a vătăma mâinile și rufe; căci pe cât de intensiv e efectul lui de curățire, pe atât de blând.

Dela judecătorii.

Părintele Cure pus supt acuză. Ci-titorii noștri își amintesc de alegerea de de primar din Covasint, făcută astă iarnă. Părintele Cure a protestat împotriva ilegalităților săvârșite de suprefectul Faragó iar ca răspuns jandarmii l-au ferecat pe preotul român în lanțuri și l-au transportat în gerul cel mai mare în căruța până la Siria unde abia a doua zi a fost liberat.

După vechia tactică a autorităților noastre tot ele să fac de către pădure. Socotind că atacul e cea mai bună apărare, au ridicat împotriva părintelui Cure acuza că ar fi instigat mulțimea să asalteze primăria și să alunge pe suprefect și pe jandarmi. Pentru a da acuzei mai multă aparență de dreptate, au mai fost puși supt acuză alți cinci țărani fruntași cunoscuți pentru sentimentele lor naționale, anume Adrian Cure, Mihai Vorțeanu, Virgil Țiganu, Nicolae Nădășanu și Marian Chiș.

Apărarea susținută de dl Dr. St. Pop va dovedi însă că martorii citați de acuză nici nu au fost de față la întâmplările acestea deci nu pot dovedi vinovăția acuzaților.

Senatul de acuză a casat acuza violenței împotriva autorităților, căci nu să putea dovedi cu toată bunăvoința, a hotărât însă în mod definitiv punerea supt acuză a părintelui Cure și a celor cinci țărani covasinteni.

Procesul făgăduiește a fi plin de senzații și va arunca din nou o lumină orbitoare asupra justiției noastre puse în serviciile intereselor de rase ungurești.

Concert, petreceri.

— **Reuniunea învățătorilor gr.-or. rom. din protopopiatele Belinț B. Comloș, Lipova și Timișoara,** aranjază cu concursul reuniunii de cântări »Doina« din Sân-Miclăușul mare și a inteligenții din jur Duminecă, la 17/30 August 1908 un concert urmat cu dans în sala mare a »Berăriei« din Fabricul-Timișorii în favoarea convictului învățătorilor Comitetul. — Inceputul concertului la 8 ore și jumătate seara.

— **Studentimea rom. din Valea-A mașului** aranjază Mercuri, la 19 August n. în Bozovici o mare petrecere cu concert teatru și dans.

Episcopul Nicolae Popea.

La încheierea ziarului aflăm prin telefon din Caransebeș jalnica veste că azi, Sâmbătă, după amiază, la orele patru fără un sfert P. S. Sa Episcopul Caransebeșului Nicolae Popea a adormit în Domnul.

Asupra clipelor sale din urmă ni se comunică.

La patul P. S. Sale se aflau fratele și soru-sa apoi întreg Consistorul diecezan. Bolnavul a fost azistat de dl Dr. Popazu medicul P. S. Sale.

Testamentul defunctului arhieru a fost făcut cu cinci săptămâni în urmă.

Trupul regretatului episcop a fost așezat pe un catafalc provizor. Doi clerici veghiază la raclă rostind neconținut rugăciuni pentru sufletul răposatului.

Vestea asta va străbate ca fulgerul în toate colțurile românești umplând inimile tuturor de adâncă durere. Episcopul Popea face parte din pleiada de bărbați formați în ideile nemuritorului Andrei Șaguna. El a fost poate cel mai din urmă reprezentant al duhului care a străbătut și călăuzit pe marele reîntemeietor al bisericii ortodoxe românești din țara noastră. Decedatul a fost conform acestei tradiții, un aderent sincer și convins al politicii naționale singure chemate de-a apăra interesele mari și veșnice ale neamului și bisericii noastre.

Prin moartea lui Nicolae Popea literatura noastră încă suferă o pierdere însemnată. El a fost un zelos cultivator al literaturii noastre istorice publicând »Memorialul lui Andrei baron de Șaguna« și alte opere valoroase.

Pentru aceste merite episcopul Popea a fost ales membru al Academiei Române care azi pierde pe unul din membrii ei cel mai de valoare și pe singurul arhieru din Ungaria pe care-l prenumăra printre aleșii ei.

Ne amintim de impresia ce a lăsat acum câțiva ani discursul de recepțiune al Prea Sfinției Sale despre Andrei de Șaguna rostit în fața M. Sale Regelui Carol al României și a savantului corp, celui mai înalt for al literelor române.

Fie-i țarina ușoară și memoria-i neștearsă în gândul tuturor românilor.

Vestea morții episcopului Popea a primit-o mai întâiu jurnalul nostru, care a comunicat-o imediat Consistorului și în oraș.

P. S. Sa fiind absent, referentul bisericesc dl George Popovici i-a comunicat la Budapesta telegrafic cazul trist și a dispus imediat la Catedrală să se tragă clopotele.

Pretutindeni unde a străbătut, vestea a îndoliat inimile.

BIBLIOGRAFIE.

Pomelnic pentru pomenirea viilor și morților, la liturgii și parastase, legat în pânză 50 fil., în hârtie 30 fil. Se află de vânzare la »Tipografia diecezană« și la »Tribuna« în Arad.

Ultime informațiuni.

Strălucita reușită a serbărilor din Șimleu.

— Telegramă particulară. —

Șimleu, 8 August. Serbările cari s'au încheiat azi au avut o reușită generală nu să poate mai bună. Teatrul popular la care s'a jucat piesa »Moise Păcurarul«. Sala a fost archiplină, au luat parte peste 1000 de persoane,

Ședința a doua a fost foarte cercetată. S'a dat citire marelui număr de felicitări telegrafice. Intre aceste ieste și una venită dela cunoscutul filo-român și culegător al literaturii noastre populare dr Urban Iar-nik din Praga.

Vice-președintele »Asociațiunii« dl profesor Andreiu Bârseanu a rostit un clasic discurs de încheiere, plin de aceia armonică măsură și cumînțenie, cari sunt notele distinctive ale gândirii sale. I-a răspuns vicariul Alimpiu Barboloviciu.

Deseară va avea loc un mare concert pentru care să fac pregătiri deosebite. Dirigentul concertului va fi însuși profesorul Iacob Murășeanu din Blaj. La concert so-sește încă mereu lumea.

Excursiunea la mormântul lui Bărnuțiu a trebuit să fie amânată din considerații neprevăzute.

Meritul reușitei strălucite revine comitetului, care a fost neobosit și a organizat totul admirabil.

Economie.

— **Arhiducele Salvator** a comandat la atelierul din Orăștie a »Reuniunii femeilor române din com. Hunedoara« o mulțime de țesături și cusături naționale. La prețioasa comandă să lucrează deja cu mare zor și cunoscând zelul și priceperea d-nelor și d-șoarei conducătoare a atelierului suntem siguri că ea va fi săvârșită pe deplinul plac al înaltului cumpărător și așa, ca cinste să facă numelui și istețimii femeii române. Felicităm în special pe d-na Francisc II. Longin și d-na dr. Erdély pentru acest succes.

»Reuniunea Economică« dela Orăștie a fost anunțată de dl Ministru r. ung. al agriculturii, că în toamna asta, din lipsa de rezerve, nu poate căpăta altoi, ci numai la primăvară.

Budapesta, 7 August 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	22 50	22 52
Săcară pe Oct.	18 74	18 76
Ovăș pe Oct.	16 46	16 48
Cucuruz pe Maiu	14 52	14 54

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou	
De Tisa — — — —	22 K. 80—24 K. 50 fil.
Din comitatul Albei — — — —	» — — — — » — — — —
De Pesta — — — —	22 » 60—23 » 40 »
Bănățenesc — — — —	22 » 80—23 » 50 »
De Bacica — — — —	22 » 60—23 » 40 »
Săcară — — — —	18 » 90—19 » — —
Orzul de nutreț, cvalit. I.	15 » 50—15 » 80 »
» de cvalitatea II.	15 » 10—15 » 30 »
Ovăș de » I.	16 » 60—16 » 80 »
» » II.	16 » 20—16 » 50 »
Cucuruz vechiu — — — —	» — — — — » — — — —
» nou — — — —	15 » 20—15 » 40 »

Redactor responsabil provizor Sever Bocu.
Editor proprietar George Nichin.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alu
ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricaște, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de ma. mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în-te cu deosebire ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu. Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Preț-ouranturi ilustrate gratis.

Telefon nr. 646.

Am onoare de-a aduce la cunoștința on. public că am luat în primire **conducerea depozitelor de lemne ale exploatărilor de păduri aparținătoare contelui Zselénszky Róbert** și le voi pune la dispoziția publicului în mod ireproșabil atât calitativ cât și cantitativ conform principiilor numitului domeniu.

Pun în vinzare stângași întregi de lemne uscate așezate des.

Arad 1908, 10 August.

Cu stimă:

Obláth Béni,

Agent de cereale și produse.

reprezentantul »Cooperativei econ. unguri«.

Prima fabrică de umbrele de ploaie și de soare, din **Sibiiu**

RECOMANDĂ:

asortimentul bogat de umbrele de ploaie și de soare, fabricație proprie, dela execuția cea mai simplă până la cea mai complicată. Se primește asemenea umbrele de îmbrăcat din nou cu stoffe de calitate cea mai bună ce o are în depozit, cu prețuri favorabile. Solicită încrederea on. public:

J. Oestreicher, fabricant de umbrele. - Sibiiu, Grosserring 18.

Grosz Nagy Ferencz,

farma- **Debreczen** :: farmacia ::
cist. :: **Arany egyszarvu**

Hajdusági Bajuszpedrő.

Védjegy.

.....

MUSTAȚA E FRUMOASĂ

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Cu rambursă gratuit.

.....

MEDICAMENT

PENTRU VOPSIREA PĂRULUI

în culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu însă sprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

HAMMER ZS. és TÁRSA

măiestru de articole electrice și fabricant de balanțe (cântare).

ARAD, Piața Boros-Béni, Nr. 1. (în casa dlui Dr. Sever Ispravnic).

Mare atelier de reparaturi speciale. Mare magazin stabil în biciclete fabricații engleze, americane și germane. Singurul vânzător al mașinii de cusut celebre „VICTORIA“, „OPPEL“, „SINGER“ și „MINERVA“ cu suneica în formă de roată. Magazin de balanțe declmale și de bucătărie.

Mare asortiment în părți de mașini de cusut, articole de montate biclete și articole de electricitate.

Tot felul de reparațiuni în bransa aaeasta pe lângă prețuri moderate și garanție.

Bufet cu mâncări reci. Toată noaptea deschis.

Avis!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am luat în primire localul „KIS PIPA“ din strada Salacz Gyula și adoptându-l din nou, lărgindu-i încăperile, și l-am prefăcut într-o cafenea modernă și

I-am deschis

supt firma de

CAFE EMKE

in ziua de 1 August

Principiul meu de căpetenie va fi de-a servi băuturi curate și nefalsificate, mâncări reci și de-a câștiga încrederea on. public prin servic.u punctual.

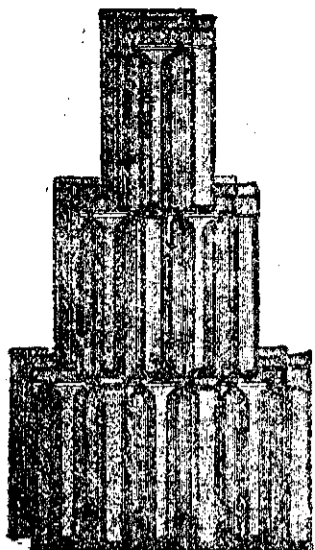
Avem localuri deosebite pentru societăți!

Zilnic va cânta un taraf de lăutari țigani de I-a forță.

Rog on. public să-mi frecventeze localul cât mai des

Weinberger Lajos, proprietarul cafenelei „EMKE“.

In localul meu se vor găsi toate ziarele din țară streinătate la dispoziția onor. public.

Fabricație de Nagyikinda
Țigle «Bohn» acoperitoare de
siguranță brevetate. Nr. 272.

BOHN M. és Társai

NAGYKIKINDA și ZSOMBOLYA

Cel mai vechiu, cel mai mare și cel mai bun depozit în
bransa aceasta de țigării în toată Austro-Ungaria îl au

FABRICELE DE CĂRAMIZI „BOHN“

din Nagyikinda și Zsombolya

Fondat la 1864. — Referințele celea mai alese. — Fondat la 1864.

PRODUȚIA ANUALĂ DE 50 MILIOANE

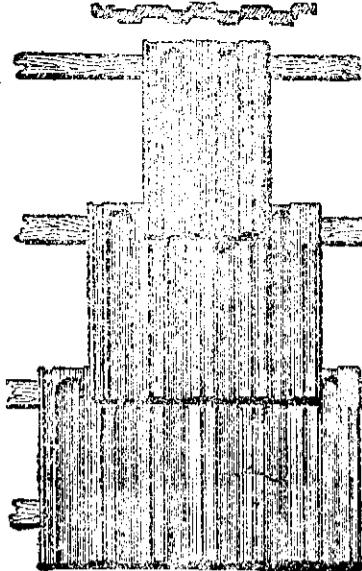
de țigle acoperitoare «BOHN», brevet regesc și cesar

în culoarea naturală roșie a OXIDULUI de fer sau culoarea cătranului.

FABRICAȚII: Țiglele «Bohn» acoperitoare, de siguranță, brevetate.

Acoperișul cel mai ieftin și cel mai frumos.

Preț-curente ilustrate și mostre se trimit gratuit și scutite de taxă.

Fabricație de Zsombolya
Țigle acoperitoare, de siguranță te-
cuite, brevetate Nr. 153.

Birou de construcții. Mihai Nadra

constructor.

Primește orice lucrări atingătoare de
această ramură, care execută prompt
și cu prețurile cele mai moderate, ca

devizuri (planuri de cheltuieli) și proiecte.
Lucrare bună și frumoasă. — Execuția simplă.

Ca român, rog mult onoratul public
românesc să binevoiască a mă sprigini
cu binevoitoarele comande. Cu stimă:

MIHAI NADRA, constructor.

ARAD, strada Lipót Nrul 3.

Sárga János

:: argintar și pregătitori de obiecte artistice ::

Kolozsvárt Mátyás király-tér 12—13.

Telefon nr. 354.

Telefon nr. 354.

Mari deposit în obiecte de biserică,
obiecte de argint ciasornice. Bijuterii
specialități engleze și franceze s. a.

Plătire în rate favorabile.

Catalog ilustrat de prețuri
gratuit și porto francó.

FRĂȚII BURZA

ARAD, Boros-Béni tér.

recomandă depozitul lor cel bogat, prăgini de fer,
plăci de fer, osii de fer, instrumente de fer,
sobe de fer turnat, mașini de gătit, sârme și
cuie de sârmă, lanțuri, săpi, arșeu, furci de
oțel și tot felul de vase de bucatărie de fer
o turnat și smălțuite. o

Mare depozit de stropitoare sistem „Wermorel“.

- - Mare depozit de revolvere - -
cu repetiție, arme și revizite de
o o o împușcat. o o o

Deposit de mașini agricole.

asa d. e. pluguri de oțel sistem Sack, ma-
șini de sămănaș, grape, tăietoare de pae
și napi, cântare. Mare magazin.

Cea mai bună calitate în plăci de catran
(păcură), și asfalt pentru acoperit casele.

Comandele din provincie se îndeplinesc punctual.

Telefon Nr. 604.

Telefon Nr. 604.

Firmă românească.

Mare succes.

Invenție nouă.

Dinții susțin sănătatea

căci sub influința lor stau organele mistuirei, cari ra-
tural au înțiruire asupra sănătății. Fiindcă sănătatea e
mai scumpă tesaur din lume, de aceea vă recomand noua
mea invenție, care nu e frază goală ci vă dă o probă sigură

cosmetical de dinți „Hófehér“

a lui Nádler

care și cei mai negligeați dinți îi curăță depărtându-le

negreala sau gălbineala
îi face albi ca și zăpada

O singură experimentare adeverește, că „Hófehér“ e
mai bun ca praful, crema și pasta de dinți, că nu e în
el praful care să frece, care se pune pe gingii și
între dinți și ducând smălțul de pe dinți produce du-
reri de dinți și de gingii. Nu conține săpun, ca altele.

»Hófehér« e un lichid produs din sucuri de plante pe-
cale chimică, și are un gust plăcut.

Prețul unei sticle 1 cor. 50 fil, care ajunge 1—2 ani.

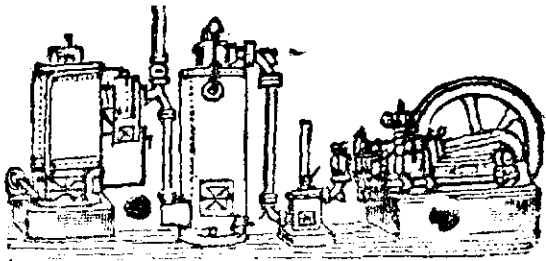
Se capătă la:

Nádler Lajos

ARAD, în depozitul din **Andrássy tér 20**,
Locul fabricii: **Varjassy József utca 32**, (casa proprie).

Sub scutul legii și patentat!

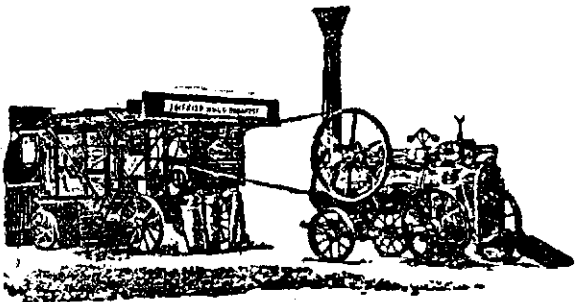
Garanția cea mai largă! Condiții ușoare de plată!

FABRICA DE MOTOARE DIN DREZDA

una din cele mai mari și mai vechi
fabrică de motoare
furnizează motoare și locomobile
cu gaz, cu benzină, cu păcură și acetilenă
toate perfecte, trainice, funcționând în
mod preciz sigur și ieftin.

Reprezentanța generală și depozitul se află la
Gellért Ignác és Társa
BUDAPEST, Teréz-körút 41.
Telefon Nr. 12-91. Telef. Nr. 12-91.

Provisiuni de mașini cu vapor
LOCOMOBILE

făcător de jirezi de paie
în formă întrebuintată și cu dregere
se pot căpăta pe lângă condiții de plătire
foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ
BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

Hai la spălat ca la horă
Fără teamă dragă soră
Căci de trudă la spălat
Săpunul Schicht ne a scăpat.

Puterea minunată intensivă de curătat a
săpunului Hirsch a lui SCHICHT
zace în modul cum e preparat și în ma-
teriile curate din cari se compune!
Săpunul Hirsch a lui SCHICHT
croșă mâinile și albiturile! Croșă oboseala
și munca și apără sănătatea! Economisește
bani timp și lucru. 30.000 cor. garanție
pentru curățenie!

Cine dorește călătorie de
plăcere ieftină, bună și
iute în

6 zile la
America

(Statele unite, Canada și
Argentina) acela să ceară
îndrumări românești dela

Falk și Comp

(secția românească.)

Hamburg,

Strada Rarboisen. 30.

Cel mai mare magazin și atelier de reparat bicie-
lete și mașini de cusut din Arad.

Hammer Vilmos

Maestru de electricitate
Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Pfaff și Singer. Mare asortiment și cel mai ieftin
magazin de mașini de cusut **Minerva** cu roată
și biciclete Puch și Premier precum și părți
constituante de mașini, plăci de gramofone. —
Ace de mașină de cusut veritabile englezești.
Condiții de plată favorabile. Mare atelier special
de reparaturi.

Czernoczky Mihály

magazin de ghete.
pentru dame și bărbați.
ARAD, Kossuth utca 67.
Fabricație proprie.
Prețuri ieftine.

Ghete de șevro pentru domni	12.40	cor.
„ „ „ box	11.60	„
„ „ „ șevro cu bumbi p. dame	10.90	„
„ „ „ cu șirete pentru dame	9.60	„
„ „ „ box cu șirete p. dame	8.30	„
„ „ „ pe de vițel p. dame	7.60	„
Jumătăți de șevro brun	9.00	„
Jumătăți de șevro	7.60	„
Jumătăți de căprioară	6.40	„
Ghete tari de muncitori dela	7.—	cor.
Ghete de copii dela	3.—	cor.

Prăvălie românească.
Gabor Beres

CLUJ, (Kolozsvár) Kossuth Lajos u. 7. Telefon 654.

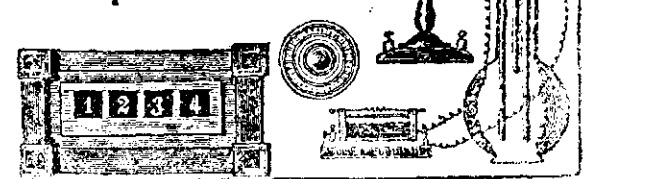
Montare de iluminat cu
electricitate, montare
de telefon, sonerii elec-
trice, parafulgere.

Magazin stabil :

lămpi în formă
de lustru, și de
brațe de pereți

precum și tot felul
de obiecte pentru
electricitate

Reparaturile le să-
vârșesc pe lângă ga-
ranție așa în loc, ca
în provincie.

NOXIN

cea mai
bună cremă
de ghete

cu cheia
patentată

Se poate căpăta în toate prăvăliile mai bune
The „Noxin“ Co.

Londra :
E. C. 57 Chiswell
Street.

Paris :
125 Bue Montmartre.

Viena : XVIII/1
Willy Weingärtner
Semper Strasse 13
Telefon 22149.

Budapesta :
Brüder Hochinger.

ANUNȚURI
primește administrația »Tribuna« pe
lângă prețurile cele mai moderate.

APĂ MINERALĂ PHÖNIX DIN BUZIÁS

IN PRIVINȚA EFECTULUI **PENTRU BOALELE DE RINICHI ȘI BĂȘICĂ**
INTRECE TOATE APELE.

La gust e plăcută, puțin acrie, nu e feruminoasă și abundează în acid carbonic.
Apă de masă neobișnuit de răcoritoare.
Intrebuintată pentru cură de beut, pentru boale de rinichi și bășică, pentru formațiunea petrii de bășică și înisipare, pentru catarul organelor de respirație și de secrețiune s'a dovedit de un efect eminent.

PROSPECTE trimite gratuit administrația izvorului :
Direcțiunea stațiunii balneare Muschong — în Buziás.

Reclama e sufletul comerțului.

Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28. Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și același clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă tot-odată clopote de fer ce se pot învârti și postamentele de fer, prin a căror intrebuintare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul. Recomandă apoi transformirea clopotelor vechi în coroana de fer, ce se poate învârti, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopotenouă pe lângă

o sup rezolvire nelinseamnă.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

Dipl. de onoare
Lovrin 1902.

SZUBOTHA SÁNDOR

Medalia de aur
Timișoara 1891.

pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericesti.

Intemeiat la 1883 Telefon pentru comit. și oraș 498.
Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg vis-à-vis
de hotelul «Hungaria».

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea
binevoitoare atât a preoțimei cât și a acelor, cari
voesc să cumpere pentru biserici capele, sau socie-
tăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci
statue sau altfel de adjuturi bi-
sericești

tot astfel marele său asortiment pentru materiale
necesare la formarea ajustărilor bisericesti.

Pentru liferările mele iau .aspuaderea

Servesc bucuros cu catalog ilustrat.

Fabrică de mobile.

Cel mai ieftin izvor de a procura mobile
e în TIMIȘIORA.

Mare magazin cu tot felul de mobile
pentru mirese, dormitoare,
saloane, cafenele, hote-
luri etc., dela cele mai simple până
la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru
biurouri de cancelarii și bolte, pregătirea
meselor de biliard după desemne date sau
planuite și desemnate de mine; nu altcum
și tot felul de lucruri și mobile pentru edi-
ficii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri
solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plă-
tibil în rate lunare.

În așteptarea comenzilor, rămân
cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár
Gyárvaros, 3 király-u. 8.

Oravicza
Pö-uteza.

Cele mai bune

bandaje de hermă, de
pânteci, suspensorii, iri-
gătoare, injectoare și ar-
ticole de cauciuc, (gumă),
ciorapi de cauciuc se gă-
sesc la

Carl Koch

Timișoara (în oraș),

Depozit de toate ar-
ticolele pentru căutarea
bolnavilor.

EISELE JÁNOS, Arad.

Depozit de articole de Norinberg, articole de podoabă, modă de bărbați.

== PENTRU SEZONUL DE PRIMĂVARĂ, PREȚURILE CELE MAI IEFTINE. ==

Au sosit cordoane de femei, copii și fete, moda cea
mai nouă, pălării pentru bărbați și copii,
albituri, cravate, manjete, gulere, asortiment bogat.

Mince (lopde), jucării de copii, ouă de Paști, stropitori
de calitate cea mai bună, prețuri ieftine. Pro-
bați numai odată și vă veți convinge.

Gramofioanele cele mai bune și plăci se pot cumpăra cu scăzământ la prețuri.

== O cumpărare de probă va convinge pe orșicine despre asta. ==

Rog binevoitoarea atenție:

Eisele János.

„LA PAPAGALUL VERDE“ vis-à-vis cu statua sf. treim.

◀ ■ Cea mai eficientă sursă de bani. ■ ▶

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public că în piața Árpád Nr. 5. am deschis un
birou pentru mijlocirea împrumuturilor de bani.

În sfera mea de activitate cad pământurile, case de dat în chirie, împrumuturi de plătit în rate, pe lângă etalonul cel mai mic, plasez cambiile funcționarilor, mijlocesc tot felul de afaceri referitoare la parcelări, cumpărări și vânzare de case pe lângă replătirea ulterioară a taxei

Cu stimă:

Ludovic Vig,
birou mijlocitor de împrumuturi.
ARAD, Árpád-tér Nrul 5.

KÉZSMÁRKY J. Prima întreprindere de pompe funebre din Arad

Biroul central și magazinul de modele, strada Weitzer
:: János, palatul minorilor, lângă posta centrală. ::

Depozitul principal: Maros u. 2 sz. casa proprie.
Telefon 465. Telefon 465.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public. că am înființat cu ziua de azi o întreprindere de pompe funebre bine asortată co-răspunzător cerințelor de azi.

Aranjez înmormântări în loc și în provincie cu cea mai mare pietate, după sistemul studiat în cele mai mari orașe din țară și din străinătate, dela cele mai simple până la cele mai luxoase cu prețuri eficiente fără concurență.

Toate mormântările se săvârșesc prin prezența mea.
Arad 1908, 1 Iunie.

Cu distinsă stimă
Kézsmárk J.

Braun Miksa

ARAD, Piața Boros-Béni, Nrul 1.

Prăvălie de articlii de cânepă, în și lână.

Telefon Nr. 594.

Mare depozit de cânepă, în și tarpaulin,

saci de grâu

ponevi brute și impenetrabile de apă, saci de paie, covoare de cal, pânză de împachetat, sfori de împachetat, precum și tot felul de funii, sfori de legat sacii, vițele de vie și sfori sure.

Institut de împrumutat saci.

Să cumpără și vând saci de faină și țărâțe învechiți.

Ceasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuințe private

regulează și aranjază mai favorabil,

MÜLLER JÁNOS

succesorul lui Mayer Károly

dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage

BUDAPESTA,

VII., Csömöri-ut 50. (casa proprie).

Cataloge și specificații de prețuri trimite gratis și franco.

MOȘTENITORII LUI
TAGÁNYI ISTVÁN
ȘI **KISJOLSVAI SZABÓ ISTVÁN**

proprietarii de vii de deal

=== își vind ===

=== **VINURILE** ===

din regia proprie exclusiv de
Mădierat, Miniș și Barața,
vinuri albe și roșie de masă,
=== de desert (aszu) ===

în Arad, strada Batthyányi nr. 24

în localul anume aranjat pen-
tru acest scop și le espediază
în butoie sau buteli în loc sau
în provincie.

Catalog specificat de prețuri se trimite la
=== dorință imediat. ===

☞ **Acuma a sosit** ☞

Untura de pește proaspătă
de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

=== **Prețul unei sticle 2 coroane.** ===

Contra

supărărilor reumatice
este escelentă

Spiritul Reuma

Încercat de atâtea ori cu succes.

=== **Prețul unei sticle 80 fileri.** ===

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás
Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Magazin de mașini de cusut, biciclete și mașini de vorbit.

LADÁNYI IZSÓ Temesvár

Belváros, Zápolya-u, edificiul seminarului rom. catolic,
Telefon 577. Telefon 577.

O mulțime de scrisori de recunoștință. Marfa cea mai bună. Prețuri de mărfa. Plătire în rate fără ridicare de prețuri.

Mașini de cusut Singer veritabile, cu luntriță în formă de roată, mașini de cusut Central-Bolin. Mașini de cusut pentru pantofari cu brațul în stânga. Mașini de cusut Cylindrice (cu capde colibru).

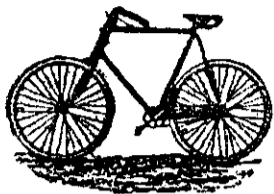
Cele mai bune biciclete și părți constituante

Fonografe cu 7 coroane.

Gramofone dela 18 cor. în sus.

Plăci veritabile „angyal” și „favorit”, plăci cu două fețe mare asortiment, cântece maghiare, germane, românești și sârbești. Inregistrări dela Svachim, Caruso, Melbor, Scotti, Slezak, Kurz, Hegedüs, Gődör, Gyárfás etc. Corfescu, Ionescu, Ștefănescu.

Suluri de fonograf «Columbia» à 130 cor.

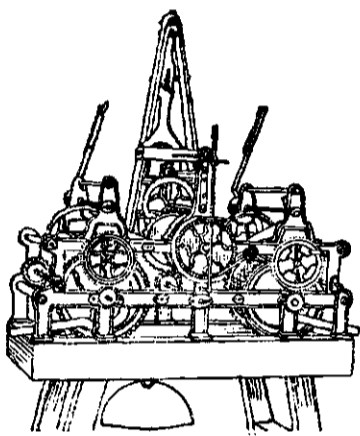
Iosif Grábner, Szombathely

Fabrică

Ciasornice de turn,

cari se trag tot la 8 zile, pentru biserici, case comunale, castele și școli; cu mecanismul cel mai bun și mai nou și executare solidă. Pentru preoți și epitropi se dau și cu plă-tirea în rate.

Trimit budget și primesc repararea ciasornicelor de turn.

Prăvălie nouă!

Prăvălie nouă!

Mare prăvălie de ciasornice și bijuterii în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am deschis în Arad, colț cu strada Forray și Rákoczy (lângă împletitoarea ** de ciorapi Szállassy) corespunzător pretențiilor de azi **

o prăvălie de ciasornice și bijuterii

unde primesc tot felul de reparaturi de ciasornice cu garanție pe 3 ani. Țin în depozit tot felul de ciasornice de buzunar, de perete și pendule precum și obiecte de aur și argint, execuția cea mai fină. Primesc bilete de amanet și rupturi de

— aurar, prețuri mari, sau le schimb. —

Solicit părtinirea on. public, cu dinstinsă stimă:

HIRSCH JENŐ, ceas. și aurar.

O păpușă pentru probă

numai 5 cor. 50 fileri.

Pregătit cu pânză 9 coroane.

Se află la pregătitorul de păpuși de probă

VAJDA SAMU

BUDAPEST, Károly-körut 11. sz.

Mare institut de reparat de păpuși de jucărie.

Preț-curent gratis! ☛ Reparare de păpuși!

== Vânzare en gros și en detail. ==

Cumpărați dela administr. ziarului „Tribuna” ARAD, Deák-Ferencz utca Nr. 20

„Cantorul Bisericesc”

Op aprobat de forurile bisericesti competente, aranjat de George Bujigan învățător în Deliblat (Temes m.).

Cea mai bună carte pentru cântarea și tipicul bisericesc, cuprinde rânduiala vecerniei, utreniei și liturghiei pe 8 glasuri, aranjate foarte practic.

Fericirile mineului care se cântă dela fericiți veți fi... pentru fiecare sunt de rând ce va cădea în vre-o Duminică, anume: Din canonul unui apostol, Mai mulți apostoli, Un profet, Un mucenic, Mai mulți mucenici, Un arhieru, Mai mulți arhierii, Un cuvios, Mai mulți cuvioși, Un cuvios mucenic, Mai mulți cuvioși mucenici, O muceniță muere, Mai multe mueri mucenice. O cuvioasă muere, Mai multe cuvioase mueri. Pripelele tuturor sărbătorilor și sfinților de peste an, cu psalmii cei aleși Podobiile glasurilor. Rânduiala serviciului la Nașterea Născătoarei de Dumnezeu. Înălțarea sfintei cruci. Sfta Paraschiva. Sftul m. m. Dimitrie. Sftii Arhargeli. Intrarea în biserică. Sfântul Nicolae. Nașterea Domnului, 26 Decembrie, Duminica după Nașterea Domnului, 27 Decembrie sft. m. Stefan, Tăierea împrejur a Dumnului și sfântul Vasilie. Botezul Dlui. Sfântul Ioan Botezătorul. Sfinții. Trei ierarhi. Intimpinarea Dumnului. Sfinții: 40 de mucenici. Bunavestire. Sfântul mucenic George. Sfinții Constantin și Elena. Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul. Sfinții apostoli Petru și Pavel. Sfântul profet Ilie. Schimbarea la față. Adormirea Născătoarei de D-zeu. Tăierea cap. sfântului Ioan. Fericirile sărbătorilor și ale sfinților. Priveghiarea de Miercuri și Vineri din săptămâna a cincina a postului mare. Duminica Floriilor. Priveghiarea din Joia patimilor. Vinerea patimilor. Rânduiala înmorm. din Sâmbata patimilor. Invierea Dlui, Duminica Tomi. Înălțarea Domnului. Pogorârea Duhului sfânt. Duminica tuturor sfinților, Tedeum la ziua înfrățatului. Rânduiala cununiei. Înmormântarea mirenilor, pruncilor și în săptămâna luminată. Rânduiala parastasului. Troparele sfinților de rând cu condacele lor. Troparele și condacele Sriedului și Pentriostasului. Tipicul bisericesc pentru toate cazurile tipiconale de peste an. Adaus.

Cartea se estinde pe 444 pagini octav mare
bârtie fină, tipar roșu și negru pe 2 co-
loane. Litere latine.

Prețul unui exemplar broșat 10 coroane. Legat în pânză frumos aurit și provăzut cu covertă (scutitoare. tock) 12 cor. Legat cu călehiul de pele aceeași auritură 14 cor. Intreg în pele auritura veritabilă de Lyon 16 coroane, plus porto.

Cartea a fost primită de foile eclesiastice cu multă căldură. așa: «Foaia Diecezană», «Biserica și Școala», «Telegraful Român», «Revista Teologica». «Unirea», o recomandă tuturor celor ce să ocupă cu contarea și tipicul bisericesc. Tot asemenea «Tribuna», «Lupta», «Libertatea», «Poporul Român» etc. precum și o mulțime de scrisori de felicitare documentează rara apariție a unei cărți atât de bine întocmită pentru cantorii biserici noastre.

Să recomandă tuturor institutelor preparandiale și teologice, preoților, învățătorilor și cantonilor bisericesti.

Compactare de model!